

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 12. září 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle §§ 335, 337 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil témuž soudu první stolice, by ji znovu prodjednal a rozhodl.

Důvody :

Obžalovací spis státního zastupitelství navrhoval, by byl k hlavnímu přelíčení předvolán Karel B., očitý svědek žalovaného trestného činu, z části vyvíňující obžalovaného. Tento svědek byl k hlavnímu přelíčení skutečně obeslán (obsílka byla mu včas řádně doručena), avšak k přelíčení nepřišel. Veřejný obžalobce navrhl přečtení jeho svědeckého protokolu. Obhájce se ohradil proti čtení tohoto protokolu a navrhl předvolání svědka k výslechu. Nalézací soud nevyhověl obhájcovu návrhu, poněvadž svědek Karel B. byl již slyšen a stačí tudíž čtení jeho svědeckého protokolu, nanejmeně an znalec prohlásil, že jeho osobního výslechu nepotřebuje k podání znaleckého posudku. Svědecký protokol Karla B-e byl pak přečten. Zmateční stížnost obžalovaného shledává důvod zmatečnosti § 281 čís. 4 tr. ř. v tom, že přes obhájcův odpor byl při hlavním přelíčení tento svědecký protokol přečten. Oprávněnost tohoto důvodu zmatečnosti závisí na otázce, zda byly vytýkaným postupem nalézacího soudu pominuty nebo nesprávně použity zákony nebo zásady trestního řízení, jichž šetření káže podstata řízení zabezpečujícího trestní hájení. Předpisy trestního řádu pro hlavní přelíčení jsou ovládnuty zásadou ústnosti a bezprostřednosti a jest jejím důsledkem jednak, že nejen členové nalézacího soudu, nýbrž i strany mohou vyslýchaným osobám dávatí otázky podle § 249 tr. ř., jednak že nalézací soud jest povinen dbáti výjimky z této zásady, stanovené v § 252 tr. ř. Nalézací soud zásadu tu porušil, dav přes odpor obžalovaného přečísti svědecký protokol Karla B., a jest postup nalézacího soudu, kterým bylo obžalovanému znemožněno, dotázkami ve smyslu § 249 tr. ř. věc objasniti, zmatečným s hlediska čís. 4. § 281 tr. ř.

Čís. 3768.

Vzdání se opravných prostředků obžalovaným je i v řízení porotním neodvolatelné a pro obhájce závazné.

Prohlášení obžalovaného o vzdání se opravných prostředků a přijetí rozsudku není ve své účinnosti podmíněno souhlasem obhájcovým ani předchozí poradou obžalovaného s obhájcem.

Obhájce nemá vlastního práva podati zmateční stížnost, ani se nemůže v zastupování obžalovaného rozejíti s jeho vůlí a s prohlášeným rozhodnutím se.

Ani v řízení porotním není formálně stranou obhájce, nýbrž obžalovaný.

Ani v řízení porotním (§ 346 tr. ř.) nemůže proti vůli nezletilého obžalovaného podati zmateční stížnost na jeho prospěch nikdo jiný

(obhájce), než příbuzní uvedení v § 282 tr. ř.; jim běží lhůta k ohlášení zmatečné stížnosti od téhož dne, od kterého počíná obžalovanému.

(Rozh. ze dne 6. února 1930, Zm I 920/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném zasedání stížnost obžalovaných do usnesení krajského soudu v Litoměřicích ze dne 7. prosince 1929 a ze dne 14. prosince 1929, jimiž byly podle § 1 čis. 1 zákona z 31. prosince 1877, čis. 3. ř. zák. a roku 1878 odmítnuty zmatečné stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského jako porotního soudu v Litoměřicích ze dne 16. listopadu 1929.

D ů v o d y :

Napadená usnesení vyhovují zákonu, stížnosti jsou bezdůvodné. Obžalovaní prohlásili dopoledne 16. listopadu 1929, v jehož první ranní hodině byl vyhlášen rozsudek, při čemž jim bylo dáno předsedou porotního přelíčení právní poučení o opravných prostředcích, že přijímají uložené jim tresty, pokud se týče žádají, by tresty mohli ihned nastoupiti, a že se vzdávají opravných prostředků. Obžalovaní od tohoto prohlášení neustoupili (což by nemělo právního významu) a zmatečné stížnosti ani později neopověděli. Učinili tak dne 16. listopadu 1929 jen jejich obhájci, z nichž Dr. Z., zřízený obžalovanému Václavu M-ovi ex offo, nevykázal, že byl zmocněn zastupovati tohoto obžalovaného i mimo rámec porotního hlavního přelíčení. Podle § 282 tr. ř. může na prospěch obžalovaného vznést zmatečnou stížnost proti jeho vůli jen, je-li nezletilý, jeho poručník a jeho rodiče. To platí podle § 346 tr. ř. i v případech projednaných před soudy porotními. Že z toho, že pro hlavní přelíčení před soudy porotními předepsáno je trestním řádem (§ 41) obhajování obžalovaného obhájcem, ani z jiných předpisů o porotním hlavním přelíčení neplyne výjimka z oné zásady, najmě, že prohlášení obžalovaného o vzdání se opravných prostředků a přijetí rozsudku jest ve své účinnosti podmíněno souhlasem obhájcovým neb alespoň předchozí poradou obžalovaného s obhájcem, dovodil zrušovací soud v rozhodnutí uveřejněném ve sbírce trestní pod č. 44, k němuž se odkazuje (srovnej i rozh. sb. tr. č. 2844, 719). S tohoto hlediska je také nezávažné, zda byl obžalovaný František M. upozorněn, když se vzdával opravných prostředků, že státní zástupce ohlásil zmatečnou stížnost, což se ostatně stalo v jeho přítomnosti, aniž bylo třeba vyšetřovati, zda si byl vědom dosahu svého prohlášení, ana v tom směru ze spisů pochybnost nevyplývá. Obhájce nemá vlastní právo podati zmatečnou stížnost, ani se nemůže v zastupování obžalovaného rozejíti s jeho vůlí a prohlášeným rozhodnutím se a nelze uznati za zákonu vyhovující názor stížnosti Dr. Z-e, že v porotním řízení je formálně stranou obhájce, nikoli obžalovaný. Pokud se v obou stížnostech tvrdí, že si obhájci vyhradili při porotním hlavním přelíčení po vyhlášení rozsudku lhůtu na rozmyšlenou, děje se tak bez opory v protokole o porotním hlavním přelíčení, takže ani není třeba zabývati se důsledky vyvozovanými ve stížnostech z tohoto tvrzení. Poněvadž sborový soud první stolice nemůže změnit

zákonné předpisy a jejich důsledky, je právně bezvýznamná okolnost, že dal obhájcem opověděvším opravné prostředky doručiti vyhotovení rozsudku. Bylo již řečeno, že proti vůli nezletilého obžalovaného mohou podle § 282 tr. ř. podati zmateční stížnost jeho rodiče. Obžalovaný Václav M. je ovšem nezletilý. Ale, jak se zmateční stížnost podává, určuje § 284 tr. ř., jenž stanoví pro opověď zmateční stížnosti nepřestupnou lhůtu třídní a výslovně praví, že příbuzným obžalovaného, uvedeným v § 282 tr. ř., běží lhůta k ohlášení zmateční stížnosti od téhož dne, od kterého počíná obžalovanému. V této lhůtě však rodiče obžalovaného Václava M-a zmateční stížnost v jeho prospěch neopověděli. Právem tudíž sborový soud první stolice odmítl obě stížnosti, neboť byly podány osobami, jež nebyly oprávněné ke zmateční stížnosti, ani se obžalovaní sami opravných prostředků vzdali, a zmateční stížnost rodičů obžalovaného Václava M-a byla podána opožděně. Stížnostem se, jak ukázáno, nepodařilo dovoditi nezákonnost napadených usnesení:

Čís. 3769.

Hanobení ve smyslu § 14 čís. 5. zák. na ochr. rep. nemusí poukazovati k možnosti a k pravděpodobnosti útoku na hanobený národ a již podle povahy své popuzovati k takovému útoku; stačí vzdálenější nebezpečí, pouhá možnost ohrožení obecního míru, která nastává přeměnou národnostní snášenlivosti v národní nevraživost.

Obecný mír jest ohrožen bez rozdílu, zda hrozí výbuchy národní zášti již v době hanobení či teprve pro dobu pozdější, zda se strany příslušníků hanobeného národa či stranníků hanobitele, a zda v rozsahu větším či menším.

V hanobení jednotlivců lze spatřovati hanobení celé skupiny (národa), směřoval-li projev podle okolností, za kterých se stal, i jiným poznatelně proti celému národu a byl-li tento širší význam i hanobitelem zamýšlen.

(Rozh. ze dne 6. února 1930, Zm II 326/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 12. srpna 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 14 čís. 5. zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50. sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9. písm a) tr. ř. napadá zmateční stížnost rozsudek první stolice ve výrocích, že souzený projev byl hanobením českého národa a že projev ten mohl ohroziti obecný mír v republice. Napadajíc tento výrok, nemůže míti stížnost úspěch již proto, že rozsudek předpokládá kromě způsobilosti projevu, ohroziti obecný mír, i jeho způsobilost, snížení vážnosti republiky. Druhý předpoklad není stížností napaden, takže ne-